

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๐

เรื่องพิจาร์ณาที่ ๑๘/๒๕๕๐

วันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายพรเทพ ศีลาแรง ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายพรเทพ ศีลาแรง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้อง ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณีนายพรเทพ ศีลาแรง ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายพรเทพ ศีลาแรง ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี โดยได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๕๒,๕๔๕,๑๔๘.๕๖ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฉบับดังกล่าวกำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี รวม ๓ ครั้ง และปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพียง ๒ ครั้ง คือ กรณีเข้ารับตำแหน่งโดยยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๓ และกรณีพ้นจากตำแหน่งโดยยื่นบัญชี ฯ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓ ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ซึ่งต้องยื่นบัญชี ฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ฉบับ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชี ฯ แต่อย่างใด

ต่อมาผู้ร้องได้มีคำสั่งเรียกผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำ และผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำว่า ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในวาระปี ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี

อีกครั้งในวาระปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้เคยยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง จำนวน ๓ ฉบับ คือ กรณีเข้ารับตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๗ และกรณีเข้ารับตำแหน่งในวาระ ปี ๒๕๔๗ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งได้แสดงรายการทรัพย์สินคือรถยนต์ ๑ คัน แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สินของกลุ่มสมรส ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีในวาระปี ๒๕๔๓ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากไม่สามารถรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินของกลุ่มสมรสได้ เพราะบิดาของผู้ถูกร้องมีปัญหาโรคเกี่ยวกับบิดาของกลุ่มสมรส เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ติดต่อกับกลุ่มสมรส ซึ่งผู้ถูกร้องทราบว่ามีความจำเป็นต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง โดยได้รับหนังสือแจ้งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประมาณปี ๒๕๔๘ จำนวน ๒ ถึง ๓ ฉบับ และทราบว่ากรณีไม่ยื่นบัญชีฯ มีโทษห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี และมีโทษทางอาญา

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยโดยให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ว่าเมื่อประมาณปี ๒๕๔๒ บิดาและมารดาของผู้ถูกร้องมีสาเหตุโรคเกี่ยวกับบิดาและมารดาของกลุ่มสมรส ผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องจึงแยกกันอยู่กับกลุ่มสมรส ผู้ถูกร้องได้เคยคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินของกลุ่มสมรสจัดทำบัญชีฯ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรียื่นต่อผู้ร้องไปแล้ว

ต่อมาคู่สมรสได้ไต่ถามเรื่องผู้ถูกร้องและปฏิเสธที่จะคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินให้ผู้ถูกร้องจึงไม่สามารถจัดทำบัญชีฯ ในส่วนของคู่สมรสยื่นต่อผู้ร้อง ในกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๗ และในกรณีเข้ารับตำแหน่งอีกครั้งในวาระปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ เฉพาะของผู้ถูกร้องเท่านั้น ต่อมาหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนจากผู้ร้องให้ยื่นบัญชีฯ และหลังจากที่ไปให้ถ้อยคำต่อผู้ร้อง ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้พยายามขอคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินของคู่สมรสหลายครั้ง แต่คู่สมรสไม่ยินยอม หลังจากนั้นในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๕๐ บิดาของผู้ถูกร้องป่วยเป็นโรคเบาหวาน ต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอยู่บ่อยครั้งจนแพทย์ต้องตัดเท้าเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องต้องดูแลบิดาจนผู้ถูกร้องเป็นคดี ผู้ถูกร้องจึงได้ไปขอร้องที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีให้ช่วยไปคัดสำเนาเอกสารทรัพย์สินของคู่สมรส และเมื่อได้เอกสารมาแล้ว ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และยื่นเพิ่มเติมในกรณีพ้นจากตำแหน่งเมื่อปี ๒๕๔๗ และกรณีเข้ารับตำแหน่งในวาระปี ๒๕๔๗ โดยยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือไม่

เห็นว่า กรณีตามคำร้อง ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นตำแหน่งต่อผู้ร้องแล้ว ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ภายในกำหนด ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลของการไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบรวม ๓ ฉบับ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงเหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบแต่อย่างใด ภายหลังผู้ถูกร้องได้ให้ถ้อยคำต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ยอมรับว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เนื่องจากไม่สามารถรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินของคู่สมรสได้ เพราะบิดาของ

ผู้ถูกร้องมีเหตุโกรธเคืองกับบิดาคู่สมรสจึงไม่สามารถติดต่อกู่สมรสได้ แต่ทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยืนยันข้อเท็จจริงเช่นเดิม และรับว่าตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งเตือนจากผู้ร้อง แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ส่วนข้ออ้างของผู้ถูกร้องดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงเหตุผลส่วนตัวซึ่งมิใช่เหตุที่จะยกขึ้นอ้างได้ ส่วนข้ออ้างที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบในกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสนั้น เห็นว่าผู้ถูกร้องไม่อาจอ้างได้เพราะล่วงเลยระยะเวลาการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ข้อเท็จจริงดังกล่าวฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า นายพรเทพ ศิลาแรง ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี มาแล้วหนึ่งปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ